

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету міжнародних відносин і права
Хмельницького національного Університету

Юрій МУДРИК

Підпис

29 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Господарське право України

Галузь знань – 08 Право

Спеціальність – 081 Право

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма – Право

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОПП 08

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (цикл професійної підготовки)

Факультет – міжнародних відносин і права

Кафедра – права

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	3	5	5	150	66	32			34	84				+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 081 «Право»

Робоча програма складена

Підпис(и) автора(ів)

канд. юрид. наук, доцент Михайло ПРИСЯЖНЮК

Ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри права

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Зав. кафедри

Підпис

Микола ВАВРИНЧУК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин і права

Голова вченої ради факультету

Підпис

Юрій МУДРИК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

2. ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Гарант ОП	міжнародних відносин і права		Ольга ОХМАН

3. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Господарське право України» є обов'язковою дисципліною професійної підготовки і займає провідне місце у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Право» в межах спеціальності 081 «Право».

Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Господарське право України» полягає у тому, що Господарське право України є однією з базових галузей права, яка регулює економічні відносини, діяльність суб'єктів господарювання та їх взаємодію з державою. Окрім того, в умовах трансформації економіки України, інтеграції в європейський правовий простір та розвитку ринкових відносин істотно зростає значення ефективного правового регулювання господарської діяльності. При цьому, сучасний юрист повинен володіти знаннями про правові засади підприємництва, конкуренції, банкрутства, корпоративних відносин, оскільки ці питання є ключовими у практиці як приватних компаній, так і державних органів. Таким чином, вивчення курсу «Господарське право України» на бакалаврському рівні є необхідною складовою професійної підготовки майбутніх правників, оскільки воно забезпечує фундаментальні знання для розуміння правового механізму функціонування економіки та практичного застосування норм господарського законодавства.

Пререквізити: ОЗП.04 Правничі дослідження та аналіз, ОПП.21 Теорія права, ОПП.02 Цивільне право.

Кореквізити: ОПП.10 Господарське процесуальне право, ОПП. 20. Договірне право.

Стандартом вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна передбачено, що «Господарське право України» має забезпечити:

- **компетентності.** ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ФК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві. ФК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини. ФК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ. ФК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації. ФК15. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування.

- **програмні результати навчання.** ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин. ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Мета дисципліни: формування у студентів глибоких теоретичних знань та достатніх практичних навичок з правового регулювання відносин у сфері господарської діяльності.

Предмет дисципліни: правове регулювання господарських відносин.

Завдання дисципліни є: сформувати у студентів системні знання про правове регулювання господарської діяльності в Україні, її принципи, суб'єктів та механізми реалізації; розкрити правову природу господарських правовідносин та місце господарського права у системі права України; ознайомити з джерелами господарського законодавства України та особливостями їх застосування у правозастосовній практиці; навчити студентів орієнтуватися у правовому регулюванні підприємництва, корпоративних відносин, конкуренції, банкрутства, державного регулювання економіки; розвивати вміння аналізувати й застосовувати норми господарського права для вирішення практичних ситуацій, що виникають у сфері господарської діяльності; формувати здатність складати та юридично грамотно оформлювати господарсько-правові документи (договори, претензії, проєкти статутів, установчих документів тощо); забезпечити розуміння взаємозв'язку господарського права з іншими галузями права (цивільним, адміністративним, фінансовим, господарським процесуальним); виховувати правову культуру майбутніх правників, зокрема повагу до принципів законності, справедливості та добросовісної

конкуренції у сфері господарських відносин; сприяти формуванню професійних компетентностей, необхідних для юридичної практики в бізнес-середовищі, судах, органах влади, адвокатурі та інших інституціях.

Результати навчання:

- сформувати у здобувачів вищої освіти уміння застосовувати норми господарського законодавства при вирішенні юридичних задач і практичних кейсів; аналізувати господарсько-правові відносини та виявляти правові проблеми у сфері підприємницької діяльності; складати та оформлювати основні господарсько-правові документи (договори, статuti, претензії, установчі документи тощо).

- набути комунікативних навичок та аналітичних здібностей аргументовано відстоювати правову позицію у господарських спорах; здійснювати правовий аналіз господарських договорів та корпоративних документів; вести ділові переговори з урахуванням вимог господарського права.

- сформувати ціннісні орієнтації усвідомлювати значення принципів господарського права (законності, свободи підприємництва, добросовісної конкуренції, рівності учасників відносин); дотримуватися високих стандартів правової культури у сфері господарської діяльності; демонструвати відповідальність за прийняті юридичні рішення.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійну роботу
П'ятий семестр			
Тема 1. Загальна характеристика господарського права та господарського законодавства	2	2	4
Тема 2. Господарська діяльність	2	2	4
Тема 3. Господарські правовідносини	2	2	4
Тема 4. Суб'єкти господарської діяльності	2	2	4
Тема 5. Реєстрація суб'єктів господарювання	2	2	4
Тема 6. Майнова основа господарювання	2	2	4
Тема 7. Господарські зобов'язання	4	4	8
Тема 8. Правове регулювання відновлення платоспроможності та банкрутства	2	4	8
Тема 9. Господарсько-правова відповідальність	2	2	6
Тема 10. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2	2	6
Тема 11. Правове регулювання господарсько-торговельної діяльності	2	2	8
Тема 12. Правове регулювання будівельної діяльності	2	2	8
Тема 13. Правове регулювання сільськогосподарської діяльності	2	2	8
Тема 14. Правове регулювання інвестиційної діяльності	2	2	4
Тема 15. Правове регулювання економічної конкуренції	2	2	4
Разом за 5-ий семестр	32	34	84

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
	П'ятий семестр	
1	Тема 1. Загальна характеристика господарського права та господарського законодавства Поняття і предмет господарського права. Принципи господарського права. Співвідношення загально-правових та галузевих принципів у сфері господарювання. Система господарського права, його основні категорії та інститути. Співвідношення господарського права з іншими галузями права. Співвідношення публічно-правового та приватноправового регулювання господарських відносин. Джерела господарського права. Літ.: [1; 2, с.19-28; 3; 4, с.13-25].	2
2	Тема 2. Господарська діяльність Поняття, ознаки та принципи господарської діяльності. Види господарської діяльності. Поняття та основні напрями державного регулювання господарської діяльності в Україні. Основні засади державного контролю у сфері господарської діяльності. Державний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства та відповідальність за порушення антимонопольного законодавства. Поняття недобросовісної конкуренції. Законодавство щодо	2

	захисту прав споживачів та державний захист прав споживачів. Фінансовий контроль в Україні. Літ.: [1; 2, с.19-44; 3; 4, с.26-59].	
3	Тема 3. Господарські правовідносини Поняття господарських правовідносин, їх структура, види та особливості. Суб'єкти господарських правовідносин та особливості їх правового становища. Об'єкти господарських правовідносин та особливості їх обороту. Зміст господарських правовідносин та його особливості. Місце юридичного факту у структурі господарських правовідносин. Літ.: [1; 2, с.29-39; 3; 4, с.20-23].	2
4	Тема 4. Суб'єкти господарської діяльності Поняття суб'єктів господарювання, їх ознаки та види. Суб'єкти господарської діяльності без створення юридичної особи (фізичні особи-підприємці). Підприємства : поняття та види відповідно до законодавства України. Права та обов'язки засновників і учасників підприємств. Установчі документи підприємства. Філії та представництва підприємств. Дочірні підприємства, їх правовий статус. Господарські товариства як суб'єкти підприємницької діяльності. Особливості установчих документів господарських товариств. Функції статутного фонду. Особливості створення та функціонування господарських товариств різних видів. Об'єднання підприємств: їх види та правовий статус. Правовий статус кооперативів. Інші організаційно-правові форми суб'єктів підприємницької діяльності. Літ.: [1;2,с.82-156;3;4, с.115-140].	2
5	Тема 5. Реєстрація суб'єктів господарювання Поняття та види легітимації. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Особливості перереєстрації суб'єктів підприємництва і реєстрації змін в їх установчих документах та державної реєстрації відособлених підрозділів юридичних осіб - суб'єктів підприємництва. Ліцензування окремих видів господарської діяльності. Підстави і порядок видачі ліцензії. Літ.: [1; 2, с.178-227; 3.]	2
6	Тема 6. Майнова основа господарювання Правовий режим суб'єктів господарювання. Право власності – основне речове право у сфері господарювання. Організаційно-установчі повноваження власника. Право господарського відання. Право оперативного управління. Майно у сфері господарювання. Джерела формування майна суб'єктів господарювання. Особливості правового режиму державного майна у сфері господарювання. Підстави виникнення майнових прав і обов'язків суб'єкта господарювання. Приватизація державних і комунальних підприємств.	2

	Гарантії і захист майнових прав суб'єктів господарювання. Використання в господарській діяльності прав інтелектуальної власності. Цінні папери в господарській діяльності. Літ.: [1; 2, с.310- 345;3;4, с.199-218].	
7	Тема 7. Господарські зобов'язання Підтема 7.1. Загальна характеристика господарських зобов'язань Поняття та ознаки господарських зобов'язань. Договірні та позадоговірні господарські зобов'язання. Виникнення господарських зобов'язань (на підставі договору, закону, актів органів влади, односторонніх правочинів, деліктів тощо). Забезпечення виконання господарських зобов'язань як гарантія належного виконання (неустойка, застава, порука, гарантія, завдаток, притримання, інші інструменти). Нормативна база: Цивільний кодекс України (книга п'ята «Зобов'язальне право»), інші закони, що регулюють окремі види господарських зобов'язань. Літ.: [1; 2, с.378-432;3;4,с.287-314].	2
8	Підтема 7.2. Господарський договір: укладення, виконання та припинення Господарський договір: поняття, ознаки, форма. Істотні умови господарського договору. Види господарських договорів (поставка, підряд, оренда, перевезення, страхування, інші). Способи укладання господарських договорів (неконкурентний та конкурентні: тендери, аукціони, публічні закупівлі). Порядок укладання господарського договору. Виконання господарського договору. Зміна та розірвання господарського договору. Визнання господарського договору недійсним: підстави, процедура та правові наслідки. Тлумачення господарського договору. Літ.: [1; 2, с.378-432;3;4,с.287-314].	2
9	Тема 8. Правове регулювання відновлення платоспроможності та банкрутства Поняття неплатоспроможності та банкрутства, їх характерні ознаки. Законодавство у сфері відновлення платоспроможності та банкрутства (з урахуванням положень Кодексу України з процедур банкрутства). Суб'єкти банкрутства. Сторони та учасники провадження у справі про банкрутство. Загальні принципи правового регулювання проваджень у справах про банкрутство. Стадії провадження у справі про банкрутство. Порушення провадження у справі про банкрутство. Підготовче та попереднє засідання господарського суду. Визнання боржника банкрутом та правові наслідки. Припинення провадження у справі про банкрутство. Особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності. Процедура розпорядження майном боржника. Процедура санації у справі про банкрутство. Укладення мирової угоди та її умови. Ліквідаційна процедура.	2

	Літ.: [1; 2, с.249-308; 3; 4, с.335-338].	
10	Тема 9. Господарсько-правова відповідальність Поняття і склад господарського правопорушення. Класифікація правопорушень у господарській сфері. Причини господарських правопорушень. Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності. Підстави. Форми і види господарсько-правової відповідальності. Класифікація санкцій. Штраф, пеня, неустойка: різновиди і механізм їх реалізації. Відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань. Оперативно-господарські санкції. Функції господарсько-правової відповідальності. Літ.: [1; 2, с.434-462; 3; 4, с.315-334].	2
11	Тема 10. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності Поняття, види і принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Поняття і види зовнішньоекономічного контракту. Форма, структура, умови, зміст та порядок укладання зовнішньоекономічного контракту. Квотування та ліцензування експорту та імпорту. Правила «ІНКОТЕРМС» Зовнішньоекономічні операції з давальницькою сировиною. Товарообмінні (бартерні) зовнішньоекономічні операції. Порядок здійснення розрахунків при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Відповідальність за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність. Спеціальні санкції за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність. Літ.: [1; 3; 4, с.586-606].	2
12	Тема 11. Правове регулювання господарсько-торговельної діяльності Правові засади господарсько-торговельної діяльності. Правове забезпечення господарських відносин у сфері побутових послуг. Застосування реєстраторів розрахункових операцій у галузі торгівлі, громадського харчування та послуг. Літ.: [1; 3; 4, с.388-414].	2
13	Тема 12. Правове регулювання будівельної діяльності Поняття, види та правове регулювання будівельної діяльності. Умови здійснення будівництва. Будівельні правовідносини. Відповідальність за порушення законодавства про будівельну діяльність. Літ.: [1; 3; 4, с.388-414].	2
14	Тема 13. Правове регулювання сільськогосподарської діяльності Державне регулювання сільськогосподарської діяльності. Забезпечення суб'єктів сільськогосподарської діяльності засобами виробництва. Правові форми реалізації сільськогосподарської продукції. Правове регулювання ринку зерна. Літ.: [1; 3; 4, с.415-448].	2

15	Тема 14. Правове регулювання інвестиційної діяльності Правове регулювання інвестиційної діяльності. Поняття та види іноземних інвестицій. Гарантії і компенсації іноземним інвесторам. Правове регулювання комерційної концесії. Літ.: [1; 3;4,с.488-497].	2
16	Тема 15. Правове регулювання економічної конкуренції Поняття й основні положення економічної конкуренції. Монополії та монопольне становище суб'єкта господарювання. Поняття та ознаки недобросовісної конкуренції. Види діяльності, що обмежують економічну конкуренцію. Відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Літ.: [1; 2, с.45-88;3].	2
16	<i>Разом за п'ятий семестр</i>	32

5.2. Зміст семінарських занять

Номер семінар заняття	Перелік тем семінарських занять	Кількість годин
	<i>П'ятий семестр</i>	
1	Тема 1. Загальна характеристика господарського права та господарського законодавства Літ.: [1; 2, с.19-28; 3; 4, с.13-25].	2
2	Тема 2. Господарська діяльність Літ.: [1; 2, с.19-44; 3; 4, с.26-59].	2
3	Тема 3. Господарські правовідносини Літ.: [1; 2, с.29-39; 3; 4, с.20-23].	2
4	Тема 4. Суб'єкти господарської діяльності Літ.: [1;2,с.82-156;3;4, с.115-140].	2
5	Тема 5. Реєстрація суб'єктів господарювання Літ.: [1; 2, с.178-227; 3.]	2
6	Тема 6. Майнова основа господарювання Літ.: [1; 2, с.310- 345;3;4, с.199-218].	2
7	Тема 7. Господарські зобов'язання. Підтема 7.1. Загальна характеристика господарських зобов'язань Літ.: [1; 2, с.378-432;3;4,с.287-314].	2
8	Тема 7. Господарські зобов'язання. Підтема 7.2. Господарський договір: укладення, виконання та припинення Літ.: [1; 2, с.378-432;3;4,с.287-314].	2
9	Тема 8. Правове регулювання відновлення платоспроможності та банкрутства. Підтема 8.1. Загальні засади інституту банкрутства та його правове	2

	регулювання Літ.: [1; 2, с.249-308; 3; 4, с.335-338].	
10	Тема 8. Правове регулювання відновлення платоспроможності та банкрутства. Підтема 8.2. Проведення у справах про банкрутство та його стадії Літ.: [1; 2, с.249-308; 3; 4, с.335-338].	2
11	Тема 9. Господарсько-правова відповідальність Літ.: [1; 2, с.434-462; 3; 4, с.315-334].	2
12	Тема 10. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності Літ.: [1; 3; 4, с.586-606].	2
13	Тема 11. Правове регулювання господарсько-торгівельної діяльності Літ.: [1; 3; 4, с.388-414].	2
14	Тема 12. Правове регулювання будівельної діяльності Літ.: [1; 3; 4, с.388-414].	2
15	Тема 13. Правове регулювання сільськогосподарської діяльності Літ.: [1; 3; 4, с.415-448].	2
16	Тема 14. Правове регулювання інвестиційної діяльності Літ.: [1; 3; 4, с.488-497].	2
17	Тема 15. Правове регулювання економічної конкуренції Літ.: [1; 2, с.45-88; 3].	2
17	Разом за п'ятий семестр	34

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів вищої освіти денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до семінарських занять та виконанні індивідуального завдання. До послуг студентів створена сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні навчально-методичні матеріали.

Зміст самостійної роботи студентів

Номер тижня	Вид самостійної роботи	К-ть годин
	П'ятий семестр	
1	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з теми № 1 підготовка до семінарського заняття за темою №1	4
2	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури завдання з теми №2, підготовка до семінарського заняття за темою №2	4
3	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з теми №3, підготовка до семінарського заняття за темою №3	4

4	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з теми №4, підготовка до семінарського заняття за темою №4	4
5	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з теми №5, підготовка до семінарського заняття за темою №5	4
6	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з теми №6, підготовка до семінарських занять за темою №6	4
7	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з теми №7.1, підготовка до семінарських занять за темою №7.1	4
8	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з теми №7.2, підготовка до семінарських занять за темою №7.2	4
9	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з теми №8.1, підготовка до семінарського заняття за темою № 8.1	4
10	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з теми № 8.2, підготовка до семінарського заняття за темою № 8.2	4
11	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з теми №9, підготовка до семінарського заняття за темою №9, вибір теми ІЗ	6
12	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з теми №10, підготовка до семінарського заняття за темою №10, підбір матеріалів для ІЗ	6
13	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з теми №11, підготовка до семінарського заняття за темою №11, опрацювання літератури для ІЗ	8
14	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з теми №12, підготовка до семінарського заняття за темою №12, написання тексту ІЗ	8
15	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури №13, підготовка до семінарського заняття за темою №13, написання тексту ІЗ	8
16	Опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури з тем №14, №15 підготовка до семінарського заняття за темами № 14, №15, оформлення ІЗ.	8
16	<i>Разом за 5-ий семестр:</i>	84

5.4 Орієнтовна тематика індивідуального завдання для самостійної роботи студентів

Індивідуальна робота є складовою вивчення змісту навчальної дисципліни та будується на репродуктивному, репродуктивно-творчому та творчо-пошуковому рівнях. Вона сприяє розвитку творчої активності студентів, прищеплює навички, необхідні для самоосвіти, пошуку шляхів вдосконалення професійної діяльності після закінчення навчання.

Важливим елементом самостійної роботи є виконання здобувачами вищої освіти індивідуального завдання. Призначенням індивідуального завдання є: поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях; заохочення студентів до аналізу нормативно-правових джерел, активної творчої роботи із опрацюванням рекомендованої літератури; забезпечення майбутніх фахівців усіх напрямів підготовки

знаннями основних правових положень, що стосуються їх професійної діяльності; формування у студентів вміння орієнтуватися в нормативних джерелах; вироблення у майбутніх спеціалістів практичних навичок реалізації норм чинного законодавства.

Індивідуальне завдання передбачає підготовку реферату з обраної студентом тематики або підготування тез доповіді на наукову конференцію.

Виконання індивідуального завдання включає в себе п'ять основних етапів:

- 1) вибір теми дослідження;
- 2) підбір матеріалів;
- 3) опрацювання літератури;
- 4) написання тексту;
- 5) оформлення роботи.

Теми індивідуального завдання мають науково-дослідний характер, підвищену складність, виступають певним тематичним доповненням семінарського заняття, методом поглибленої підготовки до нього і готуватись у вигляді реферату.

Реферат готується у письмовому викладі, має науковий характер і здійснюється шляхом аналізу різних інформаційних джерел. Теми рефератів наведені у планах семінарських занять. Він повинен мати чітку логічну побудову і повинен містити наступні елементи:

1. Титульний аркуш.
2. План роботи із зазначенням сторінок початку кожного з розділів.
3. Вступ на 1–2 сторінки (аналізується проблема та стан її дослідження науковцями).
4. Основна частина обсягом 8–10 сторінок (викладається основний матеріал).
5. Висновки на 1–2 сторінки.
6. Перелік використаних джерел.
7. Реферат може містити додатки, переліки умовних скорочень тощо.

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, дається коротка характеристика сучасного стану і наукової розробки проблеми (питання), що розглядатиметься в рефераті, формулюється мета роботи, а також здійснюється короткий огляд джерел, використаних студентом.

Основна частина передбачає розкриття змісту обраної теми, її основних питань і проблем. Головною вимогою є аналіз проблем, відображених у літературі, висвітлення різних позицій науковців та їх критичний аналіз. При підготовці студенту студент повинен продемонструвати вміння самостійно робити висновки на основі вивчених нормативно-правових актів та літератури й узагальнювати матеріал. Основна частина може складатися з двох–трьох розділів.

У заключній частині у стислому вигляді подаються висновки, які містять короткий підсумок проведеного дослідження, тобто є коротким резюме реферату, а також підтверджується вирішення поставлених завдань і досягнення мети. Тут повинні надаватись рекомендації і пропозиції щодо практичного розв'язання розглянутих проблем. Наприкінці реферату вміщують список використаних джерел, додатки (за необхідності). Складові частини роботи мають логічно поєднуватися і відповідати одна одній.

Література з теми реферату повинна мати пізнавальне значення у контексті вивчення та осмислення дисципліни, тому до списку варто включати монографії, статті з наукових журналів, навчальні посібники, що рекомендовані навчальною та робочою програмами або знайдені автором роботи, документальні та інформаційні джерела тощо. Матеріали у списку слід оформляти згідно з державними стандартами України.

Робота виконується на стандартних аркушах ф. А4 грамотно, без помарок і виправлень. Скорочення слів, окрім узвичаєних аббревіатур, не допускається. Текст розміщують на одній стороні аркуша, залишаючи поля з усіх боків по 2 см.

Першою сторінкою реферату є титульний аркуш, де вказується тема, прізвище, ім'я та по-батькові автора, спеціальність, курс, група. На другій сторінці повинен бути наведений план реферату із зазначенням сторінок, де починаються відповідні розділи. Кожний розділ починається з нової сторінки. Сторінки нумеруються, починаючи з титульного аркуша, однак номери проставляються тільки з другої сторінки (таким чином, вступ зазвичай починається на 3-й сторінці). Розділи основної частини нумеруються арабськими цифрами, параграфи – цифрою розділу і параграфа через крапку (1.2, 2.2 і т.п.). Вступ і висновки не нумеруються.

Назву таблиць вказують зверху над таблицею, а назву малюнків розміщують під малюнком. Нумерація таблиць і малюнків може бути наскрізною по всій роботі.

При підготовці реферату ставиться наступна мета:

– систематизація, закріплення та розширення отриманих теоретичних знань за фахом і їхнім застосуванням для постановки і рішення конкретних наукових і прикладних (практичних) завдань;

– поглиблення навичок ведення самостійної роботи, оволодіння сучасними методами постановки і аналізу проблем;
– уміння критично аналізувати літературу, творчо обговорювати результати роботи, вести наукову полеміку.

Реферативна робота повинна:

– мати творчий характер з використанням актуальних статистичних даних і діючих нормативних правових актів;

– відповідати вимогам логічного і чіткого викладу матеріалу, доказовості і вірогідності фактів;

– відображати вміння студента користуватися раціональними прийомами пошуку, відбору, обробки та систематизації інформації, здатності працювати з нормативно-правовими актами.

Підготовка тез доповіді на наукову конференцію здійснюється у відповідності до вимог визначених редакційною комісією відповідної наукової конференції.

Індивідуальне завдання студенти виконують під керівництвом викладача, що проводить у них практичні заняття за тематикою, яка подається у цих методичних вказівках. Якість виконання враховується при підсумковому контролі.

Орієнтовні теми рефератів

1. Поняття господарського законодавства, його ознаки.
2. Система господарського законодавства.
3. Господарсько-правові норми: поняття та види.
4. Поняття підприємницького права, його предмет і метод.
5. Поняття та види господарської діяльності. .
6. Господарські правовідносини.
7. Принципи і види підприємницької діяльності.
8. Акціонерні товариства.
9. Товариство з обмеженою відповідальністю.
10. Товариство з додатковою відповідальністю.
11. Повне товариство.
12. Командитне товариство.
13. Виробничий кооператив.
14. Фермерське господарство.
15. Орендне підприємство.
16. Підприємство з іноземними інвестиціями.
17. Іноземне підприємство.
18. Фізична особа – підприємець.
19. Проблеми державної реєстрації фізичних осіб – підприємців.
20. Проблеми державної реєстрації юридичних осіб.
21. Відмінність права оперативного управління від права господарського відання.
22. Порядок формування статутного капіталу.
23. Особливості реалізації права власності в господарському обігу.
24. Особливості правового режиму нерухомого майна в господарському праві.
25. Цілісний майновий комплекс - майно чи підприємство?
26. Майново-господарські зобов'язання та організаційно-господарські зобов'язання.
27. Соціально-комунальні зобов'язання суб'єктів господарювання.
28. Господарські договори: види, зміст, форма та порядок укладення.
29. Істотні умови господарського договору: предмет, ціна та строк дії
30. Особливості укладання попередніх договорів.
31. Особливості укладання господарських договорів на основі вільного волевиявлення сторін, примірних і типових договорів.
32. Особливості укладання господарських договорів за державним замовленням.
33. Особливості укладання господарських договорів на біржах, ярмарках та публічних торгах.
34. Укладання господарських договорів за рішенням суду.
35. Укладання організаційно-господарських договорів.
36. Розірвання господарських зобов'язань або визнання недійсним господарських зобов'язань за рішенням суду.
37. Банкрутство містоутворюючих підприємств.

38. Порядок проведення санації підприємств.
39. Припинення діяльності акціонерних товариств.
40. Припинення діяльності фермерських господарств.
41. Припинення діяльності банків.
42. Припинення діяльності господарської діяльності фізичної особи –підприємця.
43. Поняття відповідальності і санкції в господарському праві.
44. Види санкцій в господарському праві.
45. Оперативно-господарські санкції.
46. Адміністративно-господарські санкції.
47. Межі господарсько-правової відповідальності.
48. Звільнення від відповідальності в господарському праві.
49. Принципи зовнішньоекономічної діяльності.
50. Валютні рахунки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
51. Гарантії та компенсації іноземним інвесторам.
52. Державна реєстрація іноземних інвестицій.

6. ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних методів. Зокрема, лекції проводяться в основному словесними методами з використанням методів проблемного навчання і візуалізації, а семінарські заняття проводяться з використанням інформаційних технологій, розгляду задач, кейсів тощо та мають за мету набуття студентами практичних навичок з вирішення практичних завдань, передбачених конкретними завданнями до відповідних тем.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час семінарських занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- оцінювання результатів роботи на семінарських заняттях (розв'язування задач, участь у обговоренні ситуацій, підготовка документів та ін.);
- оцінювання результатів виконання ІЗ.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю.

8. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до семінарських занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, розв'язувати задачі, брати участь у дискусіях щодо прийнятих рішень при виконанні здобувачами задач).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене семінарське заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час семінарських занять й виконання індивідуального завдання. Виконання ІЗ завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи. У якості ІЗ здобувач може підготувати тези доповіді на конференцію за однією з тем навчальної дисципліни при дотриманні узгоджених з викладачем термінів його виконання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

9. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ У СЕМЕСТРІ

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених

робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС, яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів

Аудиторна робота									Самостійна робота	Семестровий контроль	Разом
П'ятий семестр											Сума балів
Семінарські заняття									ІДЗ	Іспит	
1	3	5	7	9	11	13	15	17			
-	-	-	-	-	-	-	-	-			
2	4	6	8	10	12	14	16				
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)											
3	3	3	3	3	3	3	3	3			
-	-	-	-	-	-	-	-	-			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	9-15	24-40	60-100
27-45									9-15	24-40	60-100

Оцінювання на семінарських заняттях

Оцінка, яка виставляється за семінарське заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією й уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при участі в обговоренні ситуацій; результати самостійної роботи.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміє заповнювати форми договорів, аналізувати їх на помилки та виправляти їх, шукати взаємозв'язки між ними. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .

Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

ІЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 9 балів, максимальний – 15 балів). При підготовці тез доповідей на конференцію (як альтернативній формі ІЗ) здобувач вищої освіти отримує максимальний бал (15) за його виконання.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	6	8	10
Теоретичне питання № 2	6	8	10
Практичне завдання	12	16	20
Разом:	24		40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (**Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти**).

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)
-------------	------------------------	--

		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		
D	66-72		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

10. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Поняття господарського права. Співвідношення господарського з іншими галузями права.
2. Предмет, метод, принципи правового регулювання господарського права.
3. Поняття, ознаки та види господарських правовідносин.
4. Підприємництво: поняття, ознаки, класифікація. Сутність підприємництва в економічній теорії.
5. Господарська некомерційна діяльність як предмет регулювання господарського права: поняття, суб'єкти, значення.
6. Наука господарського права.
7. Поняття і загальна характеристика джерел господарського права.
8. Система господарського законодавства. Проблеми розвитку і вдосконалення господарського законодавства.
9. Загальна характеристика Господарського кодексу України. Спори навколо кодифікації господарського законодавства.
10. Методи та форми державного регулювання господарських відносин.
11. Поняття та принципи державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності.
12. Поняття, заходи державного контролю та нагляду за господарською діяльністю.
13. Правила і підстави проведення планових та позапланових перевірок фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання.
14. Способи та форми підтримки малого підприємництва.
15. Поняття та складові легалізації (легітимації) суб'єктів господарювання
16. Загальна характеристика державної реєстрації, поняття, цілі та принципи.
17. Установчі документи юридичних осіб.
18. Порядок державної реєстрації змін до установчих документів юридичних осіб.
19. Підстави та порядок припинення діяльності юридичних осіб.
20. Підстави та порядок припинення фізичних осіб-підприємців.
21. Поняття, строки та порядок видачі ліцензії.
22. Підстави відмови у видачі ліцензії.
23. Поняття, види патентування і види діяльності, що підлягають патентуванню.
24. Дозвільна система у сфері господарювання.
25. Поняття, ознаки та види суб'єктів господарського права.
26. Поняття підприємства як самостійного суб'єкта господарювання та його види.
27. Правовий статус фізичної особи-підприємця.
28. Відособлені підрозділи суб'єктів господарювання, поняття, повноваження.

29. Правовий статус державних комерційних підприємств.
30. Правовий статус казенних підприємств.
31. Правовий статус, види та порядок утворення акціонерного товариства.
32. Правовий статус та порядок утворення товариства з обмеженою відповідальністю та товариства з додатковою відповідальністю.
33. Господарські об'єднання – поняття, види, специфіка.
34. Холдингові компанії та дочірні підприємства.
35. Кредитні спілки та інші фінансові установи у сфері господарювання.
36. Загальна характеристика та функції торговельно-промислових палат.
37. Право власності - основне речове право у сфері господарювання: поняття та зміст.
38. Право господарського відання та оперативного управління.
39. Правовий режим та види цінних паперів у господарській діяльності.
40. Поняття та види господарських зобов'язань.
41. Підстави виникнення та припинення господарських зобов'язань.
42. Забезпечення виконання господарських зобов'язань.
43. Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності.
44. Склад господарського правопорушення.
45. Загальна характеристика форм господарсько-правової відповідальності.
46. Стягнення збитків як основна форма господарсько-правової відповідальності.
47. Штрафні санкції в сфері господарювання: поняття та особливості у порівнянні з загально цивільною неустойкою.
48. Оперативно-господарські санкції, їх види та порядок застосування.
49. Поняття та порядок застосування адміністративно-господарських санкцій.
50. Загальна характеристика законодавства про захист економічної конкуренції.
51. Поняття та ознаки монопольного (домінуючого) положення на ринку.
52. Відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції: види санкцій та порядок їх застосування.
53. Поняття недобросовісної конкуренції.
54. Загальна характеристика видів недобросовісної конкуренції.
55. Неправомірне зібрання, розголошення і використання комерційної таємниці.
56. Види санкцій за порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції та порядок їх застосування.
57. Принципи комерційного розрахунку та власного комерційного ризику у господарській діяльності.
58. Історія виникнення та поняття неплатоспроможності та банкрутства.
59. Основні суб'єкти та стадії провадження у справі про банкрутство.
60. Поняття та функції юридичної служби на підприємстві.

11. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Господарське право» в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою:

1. Господарське процесуальне право України: методичні вказівки до семінарських занять для студентів спеціальності 081 «Право» / М.П.Присяжнюк. Хмельницький: ХНУ, 2020. 20с.
2. Господарське право України: методичні рекомендації та настанови до семінарських занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» / М.П.Присяжнюк. Хмельницький: ХНУ, 2022. 32 с.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Господарський кодекс України від 16. 01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18. Ст.144 (втратив чинність).
2. Господарське право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. Г. В. Смолина. Львів:ЛьвДУВС, 2017. 484 с.
3. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 1 вересня 2025 р.).
4. Щербина В.С. Господарське право: підручник. 6-те вид., перероб. і допов. К.: Юрінком Інтер, 2018. 640 с.

Додаткова

5. Кодекс з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2019. № 19. Ст.74.
6. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 року № 1576-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1991. № 49. Ст.682.
7. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 року № 514-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2008. № 50-51. Ст.384.
8. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2018. № 13. Ст.69.
9. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 року № 755-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. № 31-32. Ст.263.
10. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 1. Ст. 1.
11. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР (в редакції Закону від 04.10.2001 р. № 2745-III). Відомості Верховної Ради України. 2002. № 7. Ст. 50.
12. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. №2346-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 29. Ст.137.
13. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 12.07. 2000 р. №2121-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 5 – 6. Ст.30.
14. Про валюту і валютні операції від 21 червня 2018 року № 2473-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 30 Ст.239.
15. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Офіційний вісник України. 2003. №11. Ст.461.
16. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 р. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 25. Ст. 198.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Модульне середовище для навчання ХНУ. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/>
2. Електронна бібліотека ХНУ. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php
3. Репозитарій ХНУ. URL : <https://elar.khmnu.edu.ua/home>